

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21CoP/23/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8714200116
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 10. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2014:8714200116.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a sudcov JUDr. Petra Straku a JUDr. Michala Boroňa vo veci starostlivosti o maloletú U. F., nar. X.XX.XXXX, bytom ako matka, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Poprad, dieťa rodičov H. F., nar. XX.X.XXXX, bytom R. XXXX/XX, A. a Ing. D. F., nar. XX.X.XXXX, bytom F. Y. XXXX/XXA, R., v konaní začatom na návrh otca o zníženie výživného, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Poprad č.k. 15P/4/2014-84 zo dňa 13.05.2014 jednohlasne takto

rozhodol:

I. M e n í rozsudok tak, že sa m e n í rozsudok Okresného súdu Poprad č.k. 20C/159/2009-35 zo dňa 27.11.2009 vo výroku o výživnom pre mal. U. tak, že sa z n i ť u j e výživné pre mal. U. zo sumy 150,- Eur na sumu 100,- Eur mesačne počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku, ktoré j e p o v i n n ý otec platiť vždy do 15 dní v mesiaci k rukám matky.

II. Žiaden z účastníkov n e m á p r á v o na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvého stupňa“) návrh na zníženie výživného zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Rozhodnutie odôvodnil cit.: „Porovnávajúc pomery v čase predchádzajúceho konania a v súčasnosti súd dospel k záveru, že za daného stavu, ktorý je v čase vyhlásenia rozhodnutia nie sú u otca splnené zákonné podmienky pre zníženie výživného na mal. U. F.. Maloleté dieťa toho času navštevuje 2. stupeň základnej školy, pričom od 1.9.2014 maloletá nastúpi na Súkromné tanečné konzervatórium v U. C., s čím opätovne vzrastú náklady na maloleté dieťa v súvislosti s cestovným, ubytovaním, stravným, poplatkami v uvedenej škole, náklady na súaže a pod. Otec uvádza, že dieťa by sa malo venovať viac štúdiu na klasickej základnej škole, avšak je veľmi potrebné, aby rodičia spolupracovali aj pri tom, aby dieťa mohlo rozvíjať svoj talent aj s určitým náhľadom do budúcnosti, či práve takéto zameranie nebude aj v budúcnosti možnosťou zamestnania u maloletého dieťaťa. Súd sa stotožňuje s názorom matky, že toto konzervatórium je najbližšie k bydlisku dieťaťa, pričom ostatné konzervatória, kde sa študuje tanec, či už G. alebo N., sú značné vzdialené od bydliska dieťaťa. Zároveň súd zobral do úvahy aj zdravotný stav maloletého dieťaťa, keďže aj z lekárskej správy vyplýva, že na dieťa sú ďalej predpisované lieky, za ktoré matka dopláca približne 20 eur mesačne a zároveň zakupuje aj kozmetické prípravky v súvislosti s atopickým ekzémom a ktoré nie sú preplácané poisťovňou. Čo sa týka iných pomerov, je zrejme, že na strane matky čiastočne vzrástol príjem oproti predchádzajúcemu rozhodnutiu vo veci, avšak na jej strane sú aj vysoké výdavky, aj v súvislosti so zabezpečením bývania pre obe dcéry, čo musela matka riešiť aj formou hypotéky, ktorú v súčasnosti spláca. U staršej dcéry došlo k zníženiu výživného zo strany otca, a to sa samozrejme odzrkadlilo aj vo financovaní tejto rodiny, keďže staršia dcéra študuje na vysokej

škole, kde sú taktiež poplatky na cestovné, ubytovanie a stravu, zakúpenie skrípt a pod. Aj keď sa danú skutočnosť snaží staršia dcéra vyriešiť formou brigád, toto nepokrýva jej celkové náklady, na ktoré musí prispievať aj matka. Je nesporné, že aj na strane otca došlo k zníženiu príjmu s tým, že od 1.3.2014 jeho jediným príjmom je výsluhový dôchodok, avšak vzhľadom k vzdelaniu, ktoré otec dosiahol možno túto skutočnosť pokladať len za obdobie prechodného charakteru s možnosťou získania práce v budúcnosti a tým navýšenia aj príjmu na jeho strane. Taktiež došlo na jeho strane k zníženiu výživného u staršej dcéry o sumu 90 eur mesačne oproti predchádzajúcemu rozhodnutiu, ktorú skutočnosť je potrebné tiež zobrať do úvahy. Na základe takto zisteného skutkového stavu súd návrh otca na zníženie výživného u mal. U. zamietol a rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.“

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie otec namietajúc, že zmena pomerov odôvodňuje zníženie výživného.

V odvolaní ďalej uviedol, že 25.1.2013 sa skončil jeho služobný pomer profesionálneho vojaka na základe personálneho rozkazu Riaditeľa personálneho úradu a je vo výsluhovom dôchodku. Od 26.1.2013 do 14.9.2013 bol nezamestnaný. Intenzívne si zamestnanie hľadal. Jeho jediným príjmom bol výsluhový dôchodok. Od 15.9.2013 do 28.2.2014 pracoval v spoločnosti A2B, s.r.o. R. - A. Y. na úseku Logistiky. K predĺženiu zmluvy nedošlo, preto bol od 1.3.2014 opäť nezamestnaný. Nie je v jeho schopnostiach uhrádzať výživné na mal. U. v stanovenej výške 150 Eur. Výživné na plnoletú dcéru, vysokoškolskú študentku, bolo znížené na sumu 90 Eur. Namietal, že nástup mal. U. na Súkromnom tanečnom konzervatóriu v U. C. je len účelový za účelom vytlačenia peňazí od neho. Mal. U. bola v minulom období klasifikovaná ako „ťažko zdravotne postihnutá“ a teraz je zdravá - spôsobilá štúdiá na štúdiu tanca. Poukázal na zaujatosť sudkyne JUDr. W. Z., ktorú vyvodil z procesného postupu zákonnej sudkyne. Na základe uvedeného navrhol, aby odvolací súd znížil výživne na mal. U. na sumu 50 Eur mesačne počnúc právoplatnosťou rozsudku.

Matka i kolízny opatrovník navrhli, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako správny potvrdil.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal rozsudok v napadnutej časti spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa zásad upravených v ust. § 212 O.s.p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a potom ako bolo oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku vyvesené na úradnej tabuli súdu a na jeho webovej stránke najmenej 5 dní vopred rozsudok verejne vyhlásil (§ 156 ods.1, 3 O.s.p) a zistil, že nie sú splnené podmienky ani na potvrdenie (§ 219 ods. 1 O.s.p.) ani na zrušenie (§ 221 ods. 1 O.s.p.) napadnutého rozsudku.

Pre rozhodnutie o návrhu na zmenu vyživovacej povinnosti určenej predchádzajúcim právoplatným rozhodnutím súdu je potrebné mať na zreteli ustanovenie § 159 ods. 3 O.s.p. i ustanovenie § 78 ods. 1 Zákona o rodine. Občiansky súdny poriadok v označenom ustanovení určuje, že len čo sa vo veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednať znova (prekážka *res iudicatae* - veci rozhodnutej). Zákon však počítá s prípadmi, keď nie je objektívne možné túto zásadu dodržať (ustanovenie § 163 O.s.p.). Výslovne umožňuje zmenu rozsudku odsudzujúceho na plnenie v budúcnosti zročných dávok, alebo na plnenie v splátkach, ak sa podstatne zmenili okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie dávok alebo splátok, pritom nie je rozhodujúce, či ide o plnenie vyživovacej povinnosti určenej súdom, alebo plnenie dohody. Ide o zásadu „*rebus sic stantibus*“. Hmotnoprávna podmienka zmeny súdneho rozhodnutia o výživnom je upravená v ustanovení § 78 ods. 1 zákona č.36/2005 Z.z o rodine. Podľa tohto ustanovenia dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa menia pomery. Aby súd teda mohol vo veci výživného rozhodnúť inak, nevyhnutnou podmienkou je zmena pomerov. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadnuť ku všetkým skutočnostiam, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného, avšak len vtedy môžu byť dôvodom pre zmenu o vyživovacej povinnosti, keď sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku

Touto zásadou sa musel súd riadiť aj pri rozhodovaní o podanom návrhu na zníženie vyživovacej povinnosti. Právne relevantné pre rozhodnutie o podanom návrhu je len to, či sa výrazne, trvale, nie krátkodobo alebo nepatrne zmenili okolnosti na strane oprávnených, alebo na strane povinného rodiča, ktoré boli podkladom pre predchádzajúce rozhodnutie o výživnom.

Podľa § 62 ods. 1 ZoR plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Podľa § 62 ods. 2 ZoR obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Podľa § 62 ods. 3 ZoR každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

Podľa § 62 ods. 4 ZoR pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

Podľa § 62 ods. 5 ZoR výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 75 ods. 1 ZoR pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprímerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 78 ods. 1 ZoR dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

Podľa § 78 ods. 3 ZoR pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

Ustanovenie § 78 ods. 1 ZoR predstavuje výnimku zo zásady nezmeniteľnosti súdnych rozhodnutí.

Dôvodom pre zmenu rozhodnutia sú všetky okolnosti, ktoré by mohli byť podkladom pre zmenu určeného výživného. Dôvodom na zmenu rozhodnutia sú len tie okolnosti, ktoré sa závažnejším spôsobom prejavujú v pomeroch účastníkov, t.j. ovplyvnia celkovú situáciu nielen na krátky čas. Relevantnosť zmeny rozhodnutia sa zisťuje porovnaním tvrdených a preukázaných nových pomerov s pôvodnými pomermi, významnými z hľadiska vyživovacej povinnosti, tak, ako boli zistené v príslušnom spisovom materiáli, vzťahujúcom sa k predchádzajúcemu rozhodnutiu. Tým je odôvodnená požiadavka na dôkladné zistenie a opisy skutkovej situácie v rámci konaní o výžive. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada aj na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov.

Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť (§ 62 ods. 4, 5 ZoR). Zákon o rodine v ustanovení § 78 ods. 1 vymedzuje kritériá, ako určitý návod pre súd, kombináciou ktorých sa má určiť konkrétna výška výživného. Na strane oprávneného sú relevantné odôvodnené potreby. Na strane povinného sú to schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Schopnosti predstavujú subjektívne kritérium určovania rozsahu vyživovacej povinnosti a rozumejú sa nimi vlastnosti dané telesnými a duševnými schopnosťami konkrétnej osoby povinného, zdravotným stavom, vlohami, nadaním, získanými skúsenosťami.

Posúdenie všetkých zmien v pomeroch účastníkov konania, ku ktorým došlo od poslednej úpravy sa sleduje zámer, aby súd mohol vyhodnotiť, či skutočne došlo k takej zmene pomerov účastníkov konania, ktorá by odôvodňovala zmenu rozhodnutia. Pritom iba zmena pomerov výraznejšieho rázu v okolnostiach, ktoré tvorili podklad pre vydanie skoršieho rozhodnutia o výživnom, je dôvodom pre jeho zmenu.

Tieto zásady viedli odvolací súd k záveru, že je potrebné rozhodnutie súdu prvého zmeniť z dôvodu, že prvostupňový súd nezohľadnil správne zmenu pomerov na strane povinného rodiča.

Odvolací súd poznamenáva, že ochrana práv dieťaťa zahŕňa zo strany rodičov zaistenie podmienok materiálnej a nemateriálnej povahy k tomu, aby dieťa mohlo dostatočne rozvíjať svoje možnosti a schopnosti k jeho uplatneniu v spoločnosti. Pokiaľ ide o materiálne podmienky, tieto sa realizujú prostredníctvom povinnosti rodičov podieľať sa na vyživovacej povinnosti k svojim deťom, podľa kritérií uvedených v ust. § 75 ods. 1 ZoR.

V čase predchádzajúceho rozhodnutia (rozsudok Okresného súdu Poprad č.k. 15P 412/2009-25 zo dňa 16.12.2009) súdu o výživnom bol otec zamestnaný na Ministerstve obrany Slovenskej republiky s príjmom mesačne vo výške cca 1300 Eur. Matka bola nezamestnaná. Mal. U. bola vo veku 7 rokov, navštevovala 1. ročník základnej školy, jej zdravotný stav bol zlý. V súvislosti s jej zdravotným postihnutím bol matke vyplácaný príspevok vo výške 16,61 Eur. Výživné na staršiu dcéru M. bolo určené vo výške 250 Eur.

Toho času je príjmom otca iba výsluhový dôchodok vo výške 554 Eur.

Odvolaciemu súdu je z obsahu spisu zrejmé, že otec sa snaží zamestnať a dosiahnuť vyšší príjem. Nespolieha sa na svoj jediný príjem, výsluhový dôchodok.

Odvolací súd sa nestotožňuje s názorom prvostupňového súdu, že ukončenie služobného pomeru profesionálneho vojaka s príjmom cca 1300 Eur a následný príjem (výsluhový dôchodok) vo výške 554 Eur ako výsluhového dôchodcu je iba obdobie prechodného charakteru. Je rozhodnou tá skutočnosť, že na strane otca nepochybne došlo k podstatnej zmene pomerov, v danom prípade výraznou zmenou je ukončenie pracovného pomeru a v dôsledku toho nastalo podstatné zníženie príjmu.

Z vyjadrenie kolízneho opatrovníka vyplýva, že mal. U. je prijatá na 8-ročné tanečné konzervatórium v U. C., s ktorým sú spojené náklady vo výške 30 Eur školené a 72 Eur náklady na ubytovanie a stravu. Tieto poplatky tvoria spolu 100 Eur mesačne.

Matka je toho času zamestnaná s mesačným príjmom 400,- Eur až 430,- Eur.

Z podaného vyjadrenie matky k odvolaniu vyplýva, že došlo k zníženiu výživného na dcéru M. zo sumy 250 Eur na sumu 160 Eur mesačne.

Odvolací súd s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti, podstatnú zmenu pomerov na strane povinného rodiča (zníženie príjmu), matky (zvýšenie príjmu), zníženie výživné na plnoletú dcéru M. a preukázané výdavky na mal. U. dospel k záveru, že výživné určené rozsudkom Okresného súdu Poprad č.k. 15P 412/2009-25 zo dňa 16.12.2009 je dôvodné znížiť na sumu 100 Eur. Plnenie výživné vo výške 100 Eur je v schopnostiach a možnostiach otca a je súladné s i jej odôvodnenými potrebami v súvislosti s výdavkami navštevovania súkromnej školy.

Záverom odvolací súd konštatuje, že pri rozhodovaní o znížení výživného nie je namieste riešiť nespokojnosť otca s výberom školy (§ 35 ZoR).

Na základe uvedeného odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 220 zmenil tak, že sa mení rozsudok Okresného súdu Poprad č.k. 20C/159/2009-35 zo dňa 27.11.2009 vo výroku o výživnom pre mal. U. tak, že sa znižuje výživné pre mal. U. zo sumy 150,- Eur na sumu 100,- Eur mesačne podľa návrhu otca počnúc dňom právoplatnosti rozsudku.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v zmysle ust. § 224 ods. 1 v spojení s ust. § 146 ods. 1 písm. a) tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.